

BILANȚUL – SUPORT PENTRU ANALIZA POZIȚIEI FINANCIARE

THE BALANCE SHEET – SUPPORT FOR THE ANALYSIS OF THE FINANCIAL POSITION

Autor: **IRINA BRIGHIDIN**

e-mail: brighidin.irina@ase.md

Coordonator științific: **MAIA BAJAN**, ORCID: 0000-0001-6903-8275

e-mail: bajan.maia@ase.md

Academia de Studii Economice din Moldova

Abstract. *The actuality of the theme comes from the importance of financial statements that present the position and financial performance of the entity at the end of the management period. The balance sheet representing a specific procedure of the accounting method that reflects the double representation of the state and movement of the entity's assets. The balance sheet is the main source of information for internal and external users of the enterprise. It evaluates the value and structure of the company's assets, the degree of indebtedness of the company, the ability to pay, the liquidity ratios, the financial result and many other indicators necessary for making managerial decisions.*

Keywords: *balance sheet, financial analysis, financial indicators*

JEL: M40, M41

Introducere

Dezvoltarea continuă și favorabilă a unei entități depinde de numeroși factori economici, iar unul dintre cei mai importanți se bazează pe informația financiar-contabilă, care este furnizată de contabilitate pentru diferiți utilizatori de informație prin anumite rapoarte financiare. Actualitatea temei vine din importanța situațiilor financiare care prezintă poziția și performanța financiară a entității la finele perioadei de gestiune.

Bilanțul reprezentând un procedeu specific al metodei contabilității prin care se reflecta dubla reprezentare a stării și mișcării patrimoniului entității. Bilanțul constituie o sinteză a contabilității, deoarece pune în evidență fluxurile de valoare care au contribuit la creșterea sau micșorarea patrimoniului entității la finele perioadei de gestiune.

Conținutul de bază

Bilanțul reprezintă un procedeu al metodei contabilității care constă în dubla reprezentare a stării și mișcării patrimoniului entității, reprezentând expresia valorică la un moment dat deținută de entitate și elucidează echilibrul dintre bunurile economice și sursele lor de finanțare.

La moment ceea ce se urmărește prin bilanț se conturează în două sensuri diferite:

- Bilanțul- suport pentru determinarea indicatorilor analizați în cadrul analizei economico-financiare;
- Bilanțul- prezentarea situației economico-financiară a întreprinderii.

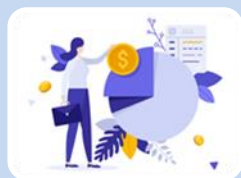
Bilanțul este sursa principală de informație pentru utilizatorii interni și externi ai entității. În baza bilanțului se apreciază valoarea și structura patrimoniului entității, gradul de îndatorare a entității,

capacitatea de plată, coeficienții de lichiditate, rezultatul financiar și mulți alți indicatori necesari pentru luarea de decizii manageriale. În acest mod bilanțul deține 3 funcții de bază:

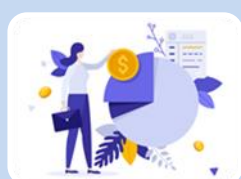
Funcția de generalizare a informațiilor contabile

- Se manifestă prin faptul că bilanțul grupează și sistematizează informațiile despre elementele patrimoniale după o structură bine determinată impusă de legislație și obligatorie pentru toate întreprinderile;

Funcția de informare

- Se datorează importanței pe care o are informația inclusă în bilanțul contabil care, prin prelucrarea informației date, se transformă într-un instrument de gestionare eficientă și conducere a întreprinderi

Funcția de analiză

- Constă în faptul că în baza informației din bilanț se calculează o serie de indicatori care caracterizează situația economico-financiară a întreprinderii.

Figura 1. Funcțiile bilanțului

Sursa: elaborat de autor

În articolul 5 din Legea Contabilității și Raportării Financiare apare divizarea grupelor de entități, care prezintă anumite seturi de situații financiare prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 1. Tipuri de situații financiare prezentate de entități

Situații financiare Prescurtate (micro)	Situații financiare Simplificate (mici)	Situații financiare Complete (mijlocii , mari)
Bilanțul prescurtat	Bilanțul	Bilanțul
Situația de profit și pierdere prescurtată	Situația de profit și pierdere	Situația de profit și pierdere
Nota explicativă	Nota explicativă	Situația modificărilor capitalului propriu
		Situația fluxurilor de numerar
		Nota explicativă

Sursa: elaborat de autor în baza art.5 Legii Contabilității și Raportării Financiare

În acest mod se deduc o serie de particularități la întocmirea situațiilor financiare prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 2. Particularitățile întocmirii situațiilor financiare

<i>Categoria entității</i>	<i>Modul de ținere al contabilității și prezentare a situațiilor financiare</i>
Entitățile micro, persoanele fizice după înregistrarea ca plătitor de TVA	<ul style="list-style-type: none"> • Țin contabilitatea în partidă dublă • Întocmesc situații financiare prescurtate conform SNC • Pot întocmi situații financiare simplificate sau complete • Pot ține contabilitatea și întocmi situații financiare în baza IFRS
Entitățile mici	<ul style="list-style-type: none"> • Țin contabilitatea în partidă dublă • Întocmesc situații financiare simplificate conform SNC • Pot întocmi situații financiare complete conform SNC • Pot ține contabilitatea și întocmi situații financiare în baza IFRS
Entitățile mijlocii și mari	<ul style="list-style-type: none"> • Țin contabilitatea în partidă dublă • Întocmesc situații financiare complete conform SNC • Pot ține contabilitatea și întocmi situații financiare în baza IFRS
Entitățile de interes public	<ul style="list-style-type: none"> • Țin contabilitatea în partidă dublă • Întocmesc situații conform IFRS
Persoanele fizice ce desfășoară activitate de întreprinzător până la înregistrarea ca contribuabil de TVA	<ul style="list-style-type: none"> • Țin contabilitatea în partidă simplă • Nu întocmesc situații financiare ci doar rapoarte fiscale

Sursa: elaborat de autor în baza art.5 Legii Contabilității și Raportării Financiare

Din particularitățile prezentate mai sus apare Bilanțul prescurtat și Bilanțul.

Tabel 3. Deosebirile dintre bilanț prescurtat și bilanț

Posturi bilanț	Bilanț prescurtat	Bilanț
Active imobilizate	5 posturi	23 posturi
Active circulante	5 posturi	19 posturi
Total Active	1 rând	1 rând
Capital propriu	7 posturi	18 posturi
Datorii pe termen lung	1 posturi	9 posturi
Datorii curente	2 posturi	11 posturi
Provizioane	1 posturi	5 posturi
Total Pasive	1 rând	1 rând
Total	23 posturi	88 posturi

Sursa: elaborat de autor

Deosebirea primordială dintre bilanț și bilanțul prescurtat este cantitatea de informații care este oferită. În acest sens diferă și indicatorii economico-financiarți ce pot fi calculați în baza datelor oferite la finele perioadei de gestiune.

Pentru analiza poziției financiare a entității economice în baza datelor din bilanț am elucidat 4 sfere importante de analiză prezentate în figura de mai jos:

Figura 2. Sfere de analiză

Sursa: elaborat de autor

Analiza activelor. Analiza activelor entității se referă la procesul de evaluare a activelor unei companii pentru a determina dacă sunt eficiente. Acest lucru poate fi realizat prin analizarea activelor curente, cum ar fi conturile bancare, și a altor active, cum ar fi stocurile.

Analiza activelor poate ajuta proprietarii și managerii unei companii să determine dacă sunt necesare investiții suplimentare în anumite active sau dacă ar trebui să se reducă activele pentru a obține niveluri mai bune de profitabilitate. În acest sens am prezentat mai jos principalii indicatori ce țin de analiza activelor:

Tabel 4. Indicatori aferenți analizei activelor

Indicatori bilanț prescurtat/bilanț	Indicatori bilanț
Rotația activelor Active circulante/Active imobilizate	Rata patrimoniului cu destinație de producție (Mijloace Fixe+Stocuri)/(Total Active)
Active nete Total Active-Total Datorii	Rata compoziției tehnice a activelor Mijloace Fixe/Active Circulante
Rata activelor perfect lichide în total active Numerar/Total Active	

Sursa: elaborat de autor

Analiza surselor de finanțare. Componenta surselor de finanțare a activelor, predominarea anumitor componente asupra altora, evoluția structurii pasivelor în mod direct determină stabilitatea și independența financiară a întreprinderii. De aici rezultă necesitatea analizei pasivelor atât din partea conducerii entității pentru stabilirea strategiei de dezvoltare și dirijarea activității curente, cât și din partea utilizatorilor externi ai Rapoartelor financiare pentru elaborarea deciziilor de diferit tip, prezentând indicatorii primordialți de analizat în tabelul de mai jos:

Tabel 5. Indicatori aferenți analizei surselor de finanțare

Indicatori bilanț prescurtat/bilanț	Indicatori bilanț
Rata levierului financiar (Datorii pe termen lung)/(Capital propriu) ≤ 1	Rata creditelor bancare (Credite bancare)/(Total Datorii)
Rata de îndatorare pe termen lung față de capitalul permanent (Datorii pe termen lung)/(Capital permanent)	Analiza structurii datoriilor (financiare, comerciale, calculate)
Rata autonomiei financiare (Capital propriu)/(Total pasiv) ≥ 0,5	
Rata de capitalizare (Total datorii)/(Capital permanent)	
Rata de atragere a surselor financiare (Total datorii+Provizioane)/(Total Pasiv)	

Sursa: elaborat de autor

Analiza echilibrului financiar al entității. Pornește de la examinarea componenței și structurii pasivului bilanțului contabil, indicând corelația dintre capitalul împrumutat și capitalul propriu caracterizând dependența entității de surse împrumutate de finanțare.

Aceasta demonstrează gradul riscului insolvabilității asociat cu activitatea economică a întreprinderii, elucidând principalii indicatori în tabelul de mai jos:

Tabel 6. Indicatori aferenți analizei echilibrului financiar al entității.

Indicatori bilanț prescurtat/bilanț	Indicatori bilanț
Rata de autofinanțare a activelor (Capital propriu)/(Total activ) ≥ 0,5	Rata de autofinanțare a activelor circulante (Fond de rulment)/(Active circulante)
	Rata de asigurare cu stocuri (Fond de rulment)/(Stocuri) > 0,7
	Rata de acoperire cu active reale ((Total active-Imobilizări necorporale)-(Total datorii curente –Credite și împrumuturi bancare pe termen scurt))/Total Datorii

Sursa: elaborat de autor

Analiza solvabilității entității. Informațiile despre resursele economice controlate de entitate și capacitatea sa din trecut de a modifica aceste resurse sunt utile pentru a anticipa capacitatea entității de a genera numerar sau echivalente ale numerarului în viitor.

Informațiile despre structura financiară sunt utile pentru anticiparea nevoilor viitoare de creditare și a modului în care profiturile și fluxurile viitoare de trezorerie vor fi repartizate între cei care au un interes față de întreprindere. Acestea sunt utile și pentru anticiparea șanselor întreprinderii de a primi finanțare în viitor. Informațiile despre lichiditate și solvabilitate sunt utile pentru a anticipa capacitatea entității de a-și onora angajamentele financiare scadente.

Lichiditatea se referă la disponibilitățile de numerar în viitorul apropiat, după luarea în calcul a obligațiilor financiare aferente acestei perioade. Solvabilitatea se referă la disponibilitățile de numerar pe o perioadă mai mare în care urmează să se onoreze angajamentele financiare scadente. Toate aceste informații pot fi calculate prin indicatori economico-financiar ce au la baza datele oferite în bilanț.

Solvabilitatea este una din cele mai importante caracteristici a poziției financiare a întreprinderii. Denotă capacitatea entității economice de a-și onora obligațiile la timp în corespundere cu condițiile stabilite. Solvabilitatea generală poate fi exprimată prin rata autonomiei financiare, rata de atragere a capitalului împrumutat, levierul financiar, rata lichidității generale, rata de acoperire a capitalului propriu.

Lichiditatea activelor reprezintă capacitatea patrimoniului de a se transforma în mijloace bănești, din acest punct de vedere această dimensiune se corelează cu lichiditatea bilanțului, fiind analizată în tabelul de mai jos:

Tabel 7. Indicatori aferenți analizei echilibrului financiar al entității

Indicatori bilanț prescurtat/bilanț	Indicatori bilanț		
Rata lichidității curente (Active circulante)/(Total datorii curente)	Lichiditatea bilanțului		
	Active		Pasive
	A1 –active perfect lichide	≥	P1-datorii urgente (pe termen scurt cu termen expirat)
	A2-active ușor realizabile	≥	P2-datorii curente (pe termen scurt cu termen neexpirat)
	A3-active lent realizabile	≥	P3-datorii pe termen lung
	A4-active greu realizabile	≥	P4-capital propriu
	Rata lichidității absolute (Numerar+Investiții financiare curente)/(Total datorii curente)		

Sursa: elaborat de autor

Lichiditatea bilanțului se referă la cât de ușor poate entitatea să transforme activele sale curente în numerar. Cu cât entitatea are o lichiditate mai mare, cu atât mai bine poate să-și plătească obligațiile la timp. Mai jos am analizat un exemplu privind lichiditatea bilanțului în baza datelor entității „Maurt” SRL, aferente anului 2019:

Tabel 8. Analiza lichidității bilanțului entității „Maurt” SRL

Grupe de active și pasive	La începutul anului, lei	La sfârșitul anului, lei
Total active	138 461 618	133 790 121
Inclusiv:		
A ₁ –active perfect lichide	1 324 906	1 335 288
A ₂ -active ușor realizabile	40 747 746	43 904 733
A ₃ .active lent realizabile	38 274 913	33 757 363
A ₄ -active greu realizabile	58 114 053	54 792 737
Total pasive	138 461 618	133 790 121
Inclusiv:		
P ₁ .datorii urgente (pe termen scurt cu termen expirat)	0	0

P₂-datorii curente (pe termen scurt cu termen neexpirat)	56 851 046	53 889 529
P₃-datorii pe termen lung	54 248 648	51 389 731
P₄-capital propriu	27 361 924	28 510 861

Sursa: elaborat de autor

Concluzii: În baza rezultatelor înregistrate în tabelul 8 observăm:

- La începutul anului: Suma mijloacelor perfect lichide este mai mare decât datoriile urgente ceea ce atestă respectarea condiției $A1 \geq P1!$ ($1324906 \text{ lei} \geq 0$);
- Activele ușor realizabile nu depășesc valoarea datoriilor curente $A2 \geq P2$? ($40747746 \text{ lei} \leq 56851046 \text{ lei}$), nu este respectată condiția
- Suma activelor lent realizabile nu este mai redusă în comparație cu datoriile pe termen lung, ce atestă nerespectarea condiției $A3 \geq P3$?
- În ceea ce privește valoarea activelor greu realizabile și capitalul propriu la fel nu este respectată condiția $A4 \geq P4$?

Aceeași situație se observă și a finele anului de gestiune.

Concluzii

Contabilitatea este singura formă a evidenței economice care reflectă întreaga activitate economică a unităților patrimoniale. Ea realizează acest lucru, nu ca un scop în sine, ci pentru a asigura informațiile necesare fundamentării deciziilor de conducere economică, pentru a asigura gestiunea patrimonială și pentru a se cunoaște rezultatele activității economice, iard drept suport pentru fundamentarea acestor decizii este bilanțul.

Bilanț prescurtat	Bilanț
VARIANTĂ LIMITATĂ A bilanțului, în care activele și pasivele sunt prezentate în sumă totală, fără detalierea elementelor patrimoniale.	VARIANTĂ desfășurată, unde sunt prezentate în mod detaliat elementele patrimoniale
Bilanțul prescurtat nu oferă informații detaliate și poate masca potențialele probleme financiare.	Analiștii/ utilizatorii optează pentru analiza unui bilanț și nu pentru bilanț prescurtat deoarece cel dintâi oferă o imagine mai detaliată a poziției financiare a entității.
Bilanțul prescurtat poate tăinui poziția financiară cauzată de lichidități insuficiente și niveluri ridicate de datorii.	Bilanțul prezintă informații desfășurate despre active, datorii și capital propriu, permițându-le astfel utilizatorilor de informații să ia decizii corecte.

Sursa: elaborat de autor

Referințe bibliografice

1. Legea Contabilității și Raportării Financiare.
Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=125231&lang=ro#
2. Standardul Național de Contabilitate „Prezentarea Situațiilor Financiare”.
Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro#

3. Cadrul general conceptual de raportare financiară.
Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=97225&lang=ro
4. Ghid metodologic de întocmire a situațiilor financiare.
Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=124687&lang=ro
5. BAJAN, Maia. Bilanțul în trei decenii de reformă contabilă din Republica Moldova,
Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/156512
6. LAZARI, Liliana, TATAROI, Nicolae, BIVOL, Cătălina. Semnificația bilanțului și evoluția structurii acestuia în Republica Moldova.
Disponibil: <https://irek.ase.md/xmlui/handle/1234567890/541>
7. N.Tiriulnicova, Analiza Rapoartelor Financiare, ASEM
8. LAZARI, L., ȚURCANU, L. Relevanța informațiilor contabile în procesul decizional. În: Contabilitatea, auditul și analiza economică între conformitate, schimbare și performanță, Conferința Științifică Internațională din 2 aprilie 2015, Chișinău, ASEM, 2015, p. 12-17, ISBN 978-9975-75-750-8. Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_aprilie_2015.pdf
9. LAZARI, L. Prezentarea adevărului contabil prin imaginea fidelă și reală a poziției și performanței financiare a entității. În: Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii, Conferința Științifică Internațională din 25-26 septembrie 2015, Volumul III, Chișinău, ASEM, 2015, p. 93-97, ISBN 978-9975-75-714-0.
Disponibil: https://ase.md/files/publicatii/epub/conf_09.15_vol3.pdf
10. BAJAN, M, LAZARI, L. Poziția și performanța financiară a entității – sursă de bază pentru utilizatorii de informații. În: Competitivitatea și inovarea în economia cunoașterii, Conferința Științifică Internațională, 25-26 Septembrie 2020, Chișinău, 2020, p. 488 - 494, e-ISBN 978-9975-75-985-4.
Disponibil: https://ase.md/wpcontent/uploads/2021/04/Conference_Proceedings_Articles-25-26-SEPTEMBER-2020.pdf
11. Bajan M., Vdovicenco V. Aspecte comparative privind structura bilanțului conform SNC vs IFRS. În: Conferința Științifică Internațională Studentească, ISSC 2021, ediția a 5-a din 11-12 martie 2021. pp. 132-136, ISBN 978-9975-155-12-0.
Disponibil: https://caae.ase.md/files/caae/conf/conf_12.03.21.pdf